

# Kammarrätt, 2023-2423

KAMMARRÄTTEN

DOM

Mål nr 2423-2424-23

I SUNDSVALL

2024-02-08

Sundsvall

KLAGANDE

Kunskapsnämnden i Sandvikens kommun

MOTPARTER

1. [Elev 2, född 2012]

2. [Elev 1, född 2014]

Vårdnadshavare:

[Vårdnadshavaren]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Faluns dom den 8 november 2023 i mål nr 3949-23 och 3948-23, se bilaga A

SAKEN

Skolskjuts

---

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och visar målen åter till Kunskapsnämnden i Sandvikens kommun.

---

YRKANDEN M.M.

Kunskapsnämnden i Sandvikens kommun, som övertagit det aktuella ansvarsområdet från Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnd, yrkar att samhällsbyggnadsnämndens beslut ska fastställas. Nämnden anför bl.a. följande. Det framgår av kommunens skolskjutsreglemente att elever som bor växelvis beviljas skolskjuts med busskort för kollektivtrafik. Det finns ingen särskild skolskjuts anordnad för den aktuella sträckan. En särskild skolskjuts med taxi skulle kosta mellan 300 och 500 kr per resa och elev. Det är inte heller säkert att [eleverna] skulle få en kortare restid med taxi eftersom alla skolresor samordnas. Sträckan och restiden kan bli minst lika lång. Sammanlagd restid enkel resa med buss uppgår till högst 45 minuter och 5 minuter bytestid. Promenadsträckan från busshållplatsen till skolan är cirka 5 minuter och väntetiden är 35 minuter eftersom 15 minuter före första lektion anses vara rast. För [elev 1] uppgår väntetiden efter skoldagens slut till 3 timmar och 15 minuter per vecka, om hon åker med bussen som avgår kl. 13.00 på fredagar. För [elev 2] uppgår väntetiden till 1 timme och 15 minuter i veckan. I bedömningen beaktas inte hur lång tid det tar för elever att transportera sig till och från en hållplats före eller efter skolan. Ansvar till och från hållplatsen åligger vårdnadshavaren.

[Eleverna] anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Under läsåret 2022/2023 var de beviljade särskild skolskjuts med taxi. När de detta år ansökte om skolskjuts ansåg nämnden att den farliga vägen till busshållplatsen hörde till föräldraansvaret. Föräldraansvaret träder in när barnen är så pass små att de inte förväntas ta sig till skolan vid normala trafikförhållanden. Inte när de är nio år och elva år (snart tio och tolv) eftersom de då absolut skulle klara av att ta sig till och från skola eller buss om trafikförhållandena var säkrare. [Elev 2] får en total restid, inklusive väntetid, på cirka tre och en halv timme per skoldag, utom fredagar då det tar fyra timmar och tio minuter, exklusive promenad på 4,8 km fram och tillbaka till bussen. [Elev 1] får motsvarande tid om fyra och en halv timme per skoldag, utom på onsdagar och fredagar då tiden uppgår till tre timmar och 40 minuter respektive fyra timmar och tio minuter. Dessa res- och väntetider överskrider långt vad som är rimligt för barn i grundskolans låg- och mellanstadium.

#### SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

[Eleverna] som nu är elva respektive nio år gamla och fyller tolv respektive tio år under vårterminen, är beviljade skolskjuts med buss. Den huvudsakliga frågan i målen är om de har rätt till särskild skolskjuts till följd av att res- och väntetiderna blir för långa med kollektivtrafiken.

Kommunen har stor frihet att själv utforma och organisera skolskjutsen. I de fall särskild skolskjuts ordnas kan det inte heller krävas att kommunen ordnar med flera liknande resor vid skoldagens slut, utan barnen kan i stället få vänta på varandra tills den gemensamma transporten avgår (jfr rättsfallet RÅ 1995 ref. 12). De aktuella väntetiderna efter skoldagens slut framstår i förhållande till vad man får räkna med vid särskilt anordnad skolskjuts inte som anmärkningsvärt långa. I nämndens beslut anges att skolan har ansvar för barnen under väntetiden före och efter skoldagens slut. Barnen står därmed inte utan tillsyn under väntetiderna och får antas ha möjlighet att vistas inomhus vid dåligt väder.

Kammarrätten anser att tiden det tar för barnen att gå mellan bostaden och busshållplatsen ska beaktas vid bedömningen av om res- och väntetiderna blir oskäligt långa. Varken väntetiden eller restiden, inklusive gångtiden, är emellertid sådan att kommunens skyldighet att ordna skolskjuts inte uppfylls genom den anvisade kollektivtrafiken.

Vad [eleverna] har anfört om trafikförhållandena talar för att trafikmiljön är sådan att det inte är lämpligt att de går den aktuella sträckan utan vuxet sällskap. Nämnden har gjort gällande att den eventuella trafikfara som barnen utsätts för på vägen mellan bostaden och busshållplatsen kan avhjälpas genom föräldrans ansvar. Därmed uppkommer frågan om vårdnadshavarnas tillsynsansvar enligt 6 kap. 2 § föräldrabalken innefattar att följa [eleverna] till busshållplatsen för den anvisade skolskjutsen. Högsta förvaltningsdomstolen har funnit att vårdnadshavarna har ett sådant ansvar för barn som är sex respektive åtta år (se rättsfallet HFD 2023 ref. 16). Kammarrätten anser emellertid att ett snart tioårigt barn kan lämnas utan tillsyn i normal trafikmiljö, t.ex. för att ta sig till skola, kompisar eller fritidsaktiviteter (jfr Kammarrätten i Sundsvalls dom den 26 oktober 2023 i mål nr 1707-23). Det kan därmed inte anses falla inom ramen för vårdnadshavarnas tillsynsansvar att följa med [eleverna] på deras väg till busshållplatsen.

Någon närmare utredning om trafikförhållandena finns emellertid inte. En sådan utredning bör i första hand göras av nämnden. Förvaltningsrättens dom ska därmed ändras och målen visas åter till nämnden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Anders Odmark	Johannes Gäverth	Gustav Svensk
kammarrättsråd	kammarrättsråd	tf. kammarrättsassessor
ordförande	referent	

---

FÖRVALTNINGSRÄTTEN	DOM	Mål nr 3948-23
I FALUN	2023-11-08	3949-23

Falun

KLAGANDE

1. [Elev 1, född 2014]
2. [Elev 2, född 2012]

Vårdnadshavare:

[Vårdnadshavaren]

MOTPART

Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnd

ÖVERKLAGAT BESLUT

Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnds beslut 2023-09-14, ärendenummer 65238 respektive 65240

SAKEN

Skolskjuts

## FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och ändrar Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnds beslut på så sätt att [eleverna] beviljas särskild skolskjuts för resor mellan Kusbackavägen 17, Kungsgården och Gullhedsskolan i Järbo.

---

### BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Efter att [eleverna], genom vårdnadshavare, ansökt om skolskjuts från växelvis boende på Kusbackavägen 17, Kungsgården, till anvisad skola (Gullhedsskolan) i Järbo så beslutade Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnd om skolskjuts med kollektivtrafik för läsåret 2023/24.

[Eleverna] begär, genom vårdnadshavare, att förvaltningsrätten ändrar beslutet på så sätt att skolskjuts beviljas med taxi från deras vistelseadress på Kusbackavägen till skolan i Järbo och uppger följande. De börjar skolan kl. 8.30 på morgnarna. För att ta sig till skolan behöver de därför använda en hållplats 2,4 km från hemmet samt resa med en buss som går därifrån 6.44 till Sandviken. I Sandviken behöver de byta till en annan buss till Järbo. Ankomsttiden till Järbo är 7.35. De har alltså 51 minuters restid och därefter 55 minuters väntetid på skolan.

På eftermiddagarna är de hänvisade till bussar som går från Järbo antingen 14.59 eller 13.02. Restiden blir i dessa fall cirka en timma och 15 minuter, inklusive ett byte. Därtill kommer väntetid. För [elev 2] del uppgår denna till 29 minuter måndag-torsdag och till 1 timma och 10 minuter på fredagen. [Elev 1:s] väntetid uppgår till 1 timmar och 30 minuter på måndag, tisdag och torsdag. På onsdagen uppgår den till 30 minuter och på fredagen till 10 minuter, förutsatt att hon reser själv. Det är hon emellertid för liten för att klara av. Hon behöver därför vänta på sin syster och får därmed en väntetid på fredagen på 1 timma och 10 minuter.

Ovanstående innebär mer än 18 timmars res- och väntetid per vecka för [elev 2] och mer än 21 timmars rese- och väntetid per vecka för [elev 1]. Till det kommer en promenad på 4,8 km till respektive från busshållplatsen. [Elevernas] rese- och väntetider överskrider därmed med god marginal vad som får anses rimligt för barn i grundskolans låg- och mellanstadium.

Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnd håller fast vid sitt beslut och uppger följande. I Sandvikens kommun beviljas skolskjuts vid växelvis boende med busskort för kollektivtrafik om någon av vårdnadshavarnas adresser är knuten till skolan där eleven går och avståndskriterierna för skolskjuts är uppfyllda. Det ligger i sakens natur att elev som har växelvis boende kan få lång restid och därmed längre skoldagar när eleven bor i det hem som ligger längre bort från skolan. Det kan också innebära att kollektivtrafiken inte är lika tillgänglig från det växelvisa boendet som ligger 1,6 mil från skolan. Resväg med kollektivtrafik via Sandviken uppgår till 2,6 mil. Kommunen har en betydande frihet att organisera skolskjutsen på ett lämpligt sätt. Någon skyldighet att anordna skolskjuts i form av taxi mellan hemmet och skolan finns inte.

### SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

- Frågan i målet

Målet gäller frågan om [elevernas] behov av skolskjuts kan anses tillgodosett i och med beviljat busskort för resa med kollektivtrafik trots förhållandevis omfattande res- och väntetider.

- Gällande bestämmelse m.m.

Enligt 10 kap. 32 § skollagen har elever i grundskola med offentlig huvudman rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Rätten till skolskjuts innebär inte att sådan skjuts måste anordnas från bostadsadressen till den plats där utbildningen bedrivs eller att skolskjutsningen måste anpassas till varje elevs skoltider (prop. 2009/10:165 s. 741 f.). I skyldigheten att anordna skolskjuts ligger att kommunen ska se till att transporter finns tillgängliga i anslutning till skoldagens början och slut. Någon fullständig anpassning av skolskjutsningen till varje elevs skoltid kan inte krävas och kommunen bör ha frihet att i viss utsträckning samordna transporterna trots att det leder till väntetider för vissa elever. Skolskjutsen får dock inte resultera i oskäligt långa väntetider (jfr RÅ 1995 ref. 12, Kammarrätten i Sundsvalls avgörande, mål nr 2804-18 och Kammarrätten i Göteborgs avgörande, mål nr 899-16).

- Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten noterar att [elevernas] redogörelse för vilka rese- och väntetider som kan uppstå inte har ifrågasatts av nämnden. De får därmed läggas till grund för bedömningen. Fråga är sålunda om förhållandevis omfattande rese- och väntetider. I synnerhet om man även beaktar den tid det tar för barnen att ta sig till och från aktuell busshållplats. I sammanhanget är även värt att notera att en resa kortaste vägen med bil skulle ta litet drygt 15 minuter. Praxis när det gäller skolskjuts ger förvisso stöd för slutsatsen att skolungdomar får tåla förhållandevis långa res- och väntetider, särskilt när det gäller ungdomar med växelvis boende (jfr t.ex. Kammarrätten i Jönköpings dom i mål 69-12 och Kammarrätten i Sundsvalls dom i mål 2804-18). I detta mål är det emellertid fråga om två barn på 11 respektive 9 år. Förvaltningsrätten bedömer sammanfattningsvis att restid i kombination med väntetider för [eleverna] är oskäligt långa. Deras behov av skolskjuts kan därmed inte anses tillgodosett i och med beviljad transport med kollektivtrafik. Överklagandet ska därmed bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga (FR-03).

Cecilia Nermark Torgils

rådman

I avgörandet har även tre nämndemän deltagit.